

ЗАЦВЕРДЖАНА
Пастанова
Міністэрства адукацыі
Рэспублікі Беларусь
02.07.2021 № 143

Вучэбная праграма па вучэбным прадмеце
«Замежная мова»
для XI класа ўстаноў адукацыі,
якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі
з беларускай мовай навучання і выхавання

(павышаны ўзровень)

ЗАМЕЖНАЯ МОВА

Англійская, нямецкая, французская, іспанская, кітайская

ГЛАВА 1

АГУЛЬНЫЯ ПАЛАЖЭННІ

1. Вучэбная праграма па вучэбным прадмеце «Замежная мова» (англійская, нямецкая, французская, іспанская, кітайская) (далей — вучэбная праграма) прызначана для вывучэння вучэбнага прадмета «Замежная мова» на базавым і павышаным узроўнях у ХІ класе ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі.

У сучасным свеце замежная мова разглядаецца як сродак фарміравання і выхавання маральна адказнай асобы, зносін, пазнання, асэнсавання і інтэрпрэтацыі фактаў іншай культуры. Галоўнае прызначэнне замежных моў — забяспечваць узаемадзеянне і супрацоўніцтва народаў, садзейнічаць працэсу нацыянальнай самаідэнтыфікацыі і культурнага самавызначэння асобы ва ўмовах полікультурнага асяроддзя; павышаць гатоўнасць чалавека да асобнай і прафесійнай самарэалізацыі праз выкарыстанне замежнай мовы нараўне з роднай мовай. Валоданне замежнымі мовамі — важная перадумова адаптацыі чалавека да жыцця ў глабалізаваным свеце.

Вучэбны прадмет «Замежная мова» прызначаны служыць фарміраванню полікультурнай асобы. Адпаведна, працэс навучання замежнай мове накіраваны на падрыхтоўку вучняў да розных форм адносін і кантактаў паміж індывідамі і групамі, якія належаць да розных культур.

Магчымасці вучэбнага прадмета «Замежная мова» ў падрыхтоўцы вучня да міжкультурнай камунікацыі надзвычай вялікія. Вучань далучаецца да духоўнага багацця іншых народаў; у яго фарміруецца вобраз свету, які адпавядае сацыяльным, палітычным і культурным рэаліям сучаснай рэчаіснасці; другая кагнітыўная свядомасць, якая забяспечвае ўвесь комплекс іншамоўнай камунікацыйнай дзейнасці; адбываецца развіццё маўленчых працэ-

саў і маўленчых механізмаў, здольнасці перадаваць у ходзе іншамоўных зносін уласныя думкі і пачуцці; узнікаюць перадумовы для развіцця асобы вучня з дапамогай узбагачэння эмацыянальна-пачуццёвай сферы. Моўныя здольнасці фарміруюцца ў адзінстве параджэння маўлення і ўспрымання маўлення.

2. Дадзеная вучэбная праграма разлічана на 105 вучэбных гадзін для вывучэння замежнай мовы на базавым узроўні і 175 вучэбных гадзін — на павышаным узроўні.

3. Генеральная мэта навучання замежнай мове заключаецца ў фарміраванні вучняў як суб'ектаў міжкультурнай камунікацыі праз авалоданне імі іншамоўнай камунікатыўнай кампетэнцыяй і развіццём у іх якасцей полікультурнай асобы, запатрабаваных сучасным інфармацыйным грамадствам ва ўмовах глабалізацыі. Генеральная мэта прадугледжвае пастаноўку і рэалізацыю адукацыйных, развіццёвых і выхаваўчых мэт у іх адзінстве.

Адукацыйныя мэты: моўнае і маўленчае развіццё асобы вучня шляхам забеспячэння практычнага авалодання замежнай мовай як эфектыўным сродкам зносін у адзінстве яго кагнітыўнай, камунікатыўнай і экспрэсіўнай функцый; засваенне і актуалізацыя ведаў пра вывучаемую замежную мову; авалоданне навыкамі і ўменнямі іншамоўнай маўленчай дзейнасці (ўспрымання і разуменне іншамоўнага маўлення на слых, гаварэнне, чытанне, пісьмовае маўленне).

Развіццёвыя мэты: забеспячэнне кагнітыўнага, камунікатыўнага, эмацыянальнага развіцця вучняў; авалоданне спосабамі фарміравання і фармулявання думкі на замежнай мове; развіццё лінгвістычнага кампанента гуманітарнага мыслення; узбагачэнне эмацыянальна-пачуццёвай сферы асобы.

Выхаваўчыя мэты: забеспячэнне ўзбагачэння духоўнага свету вучняў, выхаванне ў іх культуры мыслення, пачуццяў, паводзін; развіццё гуманістычных каштоўнасных арыентацый, умення ажыццяўляць зносіны ў кантэксце дыялогу культур; фарміраванне псіхалагічнай гатоўнасці да міжмоўнай міжкультурнай камунікацыі; адаптацыя асобы да іншага сацыяльнага асяроддзя.

4. **Задачы** вывучэння вучэбнага прадмета «Замежная мова»:

- развіццё камунікатыўнай культуры вучняў, засваенне імі вуснага і пісьмовага маўлення на ўзроўні, які з'яўляецца дастатковым для адекватнай трактоўкі інфармацыі, што перадаецца і прымаецца;

- кагнітыўнае развіццё вучняў, якое выяўляецца ў пераструктураванні асобных фрагментаў індывідуальнага вобраза карціны свету і ва ўспрыманні свету вывучаемай мовы праз штучна фарміруемы ў свядомасці лінгвадыдактычны канструкт, што дазваляе ўспрымаць даступны пазнанню свет у адпаведнасці з яго (гэтага свету) уласнымі сацыяльнымі, палітычнымі, культурнымі, моўнымі рэаліямі, а не з дапамогай прамога перакладу на гэту мову схем роднай нацыянальнай карціны свету;
- сацыякультурнае развіццё асобы, арыентаванае на ўспрыманне «іншага» ў яго непадобнасці праз пазнанне каштоўнасцей новай культуры ў дыялогу з роднай; супастаўленне вывучаемай мовы з роднай і культуры гэтай мовы з нацыянальнай; фарміраванне ўменняў прадстаўляць сваю краіну і культуру ва ўмовах іншамоўных міжкультурных зносін;
- развіццё каштоўнасцей арыентацый вучняў, якое ажыццяўляецца шляхам фарміравання гуманістычнай пазіцыі асобы праз стварэнне ўмоў для ўзбагачэння адпаведнага канструктыўнага вопыту эмацыянальна-пачуццёвых адносін як найважнейшага фактару ўзнікнення ў чалавека станоўчага ўспрымання «іншага», паважлівага стаўлення да яго, прызнання разнастайнасці культур; з'яўленне ў вучняў імкнення да супрацоўніцтва і ўзаемадзеяння з іншымі народамі;
- развіццё матывацыі да вывучэння замежнай мовы праз фарміраванне патрэбнасцей лепш і дакладней разумець навакольны свет і быць зразуметым ім; усведамленне важнасці валодання замежнай мовай для сацыялізацыі ў сучасным свеце;
- развіццё самаадукацыйнага патэнцыялу вучняў, забеспячэнне іх гатоўнасці да самастойнай працы над мовай, у тым ліку неабходнымі тэхнікамі вучэбна-пазнавальнай працы, стратэгіямі самааналізу, саманазірання.

5. У якасці комплексных характарыстык, што выражаюць змест задач, разглядаюцца **кампетэнцыі**, паколькі яны задаюць нормы і патрабаванні да валодання замежнай мовай, якія дазваляюць прасачыць ступень сумеснай рэалізацыі мэт і задач.

Міжкультурная кампетэнцыя — стратэгічная кампетэнцыя, валоданне якой заклікана забяспечыць асэнсаванне вучнямі іншай сацыякультуры, пазнанне імі сэнсавых арыенціраў іншага лінгва-

соцйгуму, уменне бачыць падабенства і адрозненні паміж культурамі і ўлічваць іх у працэсе іншамоўных зносін.

Камунікатыўная кампетэнцыя — валоданне сукупнасцю маўленчых, моўных, сацыякультурных норм вивучаемай мовы, а таксама кампенсаторнымі і вучэбна-пазнавальнымі ўменнямі, якія дазваляюць выпускніку ўстаноўвы агульнай сярэдняй адукацыі вырашаць маўленчыя, адукацыйныя, пазнавальныя і іншыя задачы, што стаяць перад ім. У склад гэтай інтэграцыйнай кампетэнцыі ўваходзяць моўная, маўленчая, сацыякультурная, вучэбна-пазнавальная, кампенсаторная кампетэнцыі, якія разглядаюцца як субкампетэнцыі.

Моўная кампетэнцыя — сукупнасць моўных ведаў аб правілах функцыянавання моўных сродкаў (фанетычных, арфаграфічных, лексічных і граматычных) у маўленні і навыкаў іх выкарыстання з камунікатыўнымі мэтамі.

Маўленчая кампетэнцыя — сукупнасць навыкаў і ўменняў маўленчай дзейнасці (гаварэнне, успрыманне маўлення на слых, чытанне, пісьмовае маўленне), веданне норм маўленчых паводзін; набыццё на гэтай аснове вопыту іх выкарыстання для пабудовы лагічнага і звязнага па форме і змесце выказвання, а таксама для тлумачэння сэнсу выказванняў іншых людзей.

Сацыякультурная кампетэнцыя — сукупнасць ведаў пра нацыянальна-культурную спецыфіку краін вивучаемай мовы, уменняў будаваць свае маўленчыя і немаўленчыя паводзіны ў адпаведнасці з гэтай спецыфікай, прадстаўляць на гэтай аснове сваю краіну і яе культуру ва ўмовах іншамоўных міжкультурных зносін.

Кампенсаторная кампетэнцыя — сукупнасць уменняў выкарыстоўваць дадатковыя вербальныя сродкі і невербальныя спосабы для вырашэння камунікатыўных задач ва ўмовах дэфіцыту наяўных моўных сродкаў.

Вучэбна-пазнавальная кампетэнцыя — сукупнасць агульных і спецыяльных вучэбных уменняў, неабходных для ажыццяўлення самастойнай дзейнасці па авалоданні замежнай мовай, вопыт іх выкарыстання.

Паслядоўнае і ўзаемазвязанае авалоданне абазначанымі ключавымі кампетэнцыямі забяспечвае фарміраванне ў вучняў адпаведных кампетэнтнасцей.

У сваёй сукупнасці мэты і задачы прадугледжваюць праектаванне і арганізацыю адукацыйнага працэсу на аснове патрабаванняў асобна арыентаванага, кампетэнтнаснага, камунікатыўнага, кагнітыўнага і сацыякультурнага падыходаў у іх адзінстве. Адсюль вынікае, што ў якасці важнейшых прынцыпаў ажыццяўлення адукацыйнага працэсу вызначаюцца наступныя:

- забеспячэнне разумення культуры і ладу жыцця іншага народа і гатоўнасці «ўспрымаць іншага ў яго непадобнасці», усведамленне вучнямі прыналежнасці да роднай культуры;
- адзінства рэалізацыі камунікатыўнай, культурна-прагматычнай і аксіялагічнай функцый вывучаемай мовы;
- арыентацыя працэсу навучання на забеспячэнне дыялогу культур на аснове ўсебаковага ўліку ўзаемасувязей: мова — мысленне — культура;
- забеспячэнне сацыялізацыі вучняў сродкамі замежнай мовы;
- арганізацыя навучання замежнай мове як сродку іншамовных зносін на аснове мадэлявання сітуацый міжкультурнай камунікацыі.

6. Канструяванне працэсу навучання патрабуе выкарыстання сучасных адукацыйных тэхналогій (сацыяльных, інфармацыйна-камунікацыйных, інтэрактыўных і інш.). На вучэбных занятках неабходна мадэляваць сітуацыі міжкультурных зносін, актыўна ўжываць метады праблемнага навучання і з’урыстычныя метады, выкарыстоўваць розныя формы работы (парныя, групавыя, індывідуальныя і інш.). Выбар форм і метадаў навучання і выхавання вызначаецца настаўнікам самастойна на аснове мэт і задач вывучэння пэўнай тэмы, асноўных патрабаванняў да вынікаў вучэбнай дзейнасці вучняў, сфармуляваных у дадзенай вучэбнай праграме.

ГЛАВА 2

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА ПРАДМЕТА

Змест вучэбнага прадмета «Замежная мова» вызначаецца ў адзінстве прадметнага і эмацыянальна-каштоўнаснага кампанентаў.

Эмацыянальна-каштоўнасны кампанент зместу адукацыі ўключае сукупнасць адносін асобы да сусветнай моўнай і культурнай спадчыны, працэсу авалодання ёй з мэтай асобнаснага росту; забяс-

печвае набыццё вопыту іншамоўных зносін шляхам рэфлексіі, самапазнання, самавызначэння. Працэс авалодання замежнай мовай набывае для вучня асобасны сэнс.

Прадметны змест адукацыі ўключае наступныя кампаненты:

- сферы зносін і прадметна-тэматычны змест маўлення;
- віды маўленчай дзейнасці і моўны матэрыял;
- сацыякультурныя веды: культуразнаўчыя, краіназнаўчыя і лінгвакраіназнаўчыя;
- кампенсаторныя і вучэбна-пазнавальныя ўменні і навыкі самастойнай працы з іншамоўным матэрыялам.

Прадметны кампанент зместу забяспечвае валоданне замежнай мовай як сродкам міжкультурных зносін.

Адбор зместу вучэбнага матэрыялу, які трэба засвоіць, ажыццяўляецца на аснове наступных метадалагічных арыенціраў:

- накіраванасць педагагічнага працэсу на падрыхтоўку да міжкультурных зносін;
- усебаковы ўлік узаемасувязей: мова — мысленне — культура;
- прад'яўленне каштоўнасцей пазнавальнай культуры ў дыялогу з роднай;
- інтэграцыя моўнага, сацыякультурнага, аксіялагічнага кампанентаў у змесце навучання;
- аўтэнтычнасць і каштоўнасць значнасць іншамоўных матэрыялаў;
- адпаведнасць вучэбнага матэрыялу сучасным гутарковым нормам вывучаемай мовы.

Структураванне вучэбнага матэрыялу ажыццяўляецца на аснове наступных патрабаванняў:

- бесперапыннае канцэнтрычнае прад'яўленне і назапашванне ведаў;
- паэтапнае фарміраванне навыкаў і ўменняў;
- пераемнасць этапаў працэсу авалодання замежнай мовай;
- пастаянная апора на моўны, маўленчы і асобасны суб'ектны вопыт вучняў;
- звязанасць у авалоданні маўленнем і сістэмай мовы;
- стварэнне магчымасцей для фарміравання ўменняў самастойнай работы з іншамоўнымі інфармацыйнымі крыніцамі з мэтай самаадукацыі.

Спецыфіка зместу моўнай адукацыі прадугледжвае паслядоўны ўлік у адукацыйным працэсе наступных асноўных палажэнняў камунікатыўна арыентаванага навучання:

- ажыццяўленне адукацыйнага працэсу ва ўмовах, набліжаных да рэальных зносін;
- мадэляванне сітуацый зносін, якія стымулююць вучняў да вырашэння камунікатыўных задач у працэсе вывучэння замежнай мовы;
- выкарыстанне камунікатыўна арыентаваных заданняў на аснове імітацыйных, гульнявых і свабодных зносін;
- сітуацыўна абумоўленае авалоданне лексікай і граматыкай вывучаемай мовы;
- актыўнае далучэнне вучняў да працэсу зносін у якасці маўленчых партнёраў;
- стварэнне матывацыйнай гатоўнасці і патрэбнасці вучняў успрымаць і засвойваць вучэбны матэрыял ва ўмовах, набліжаных да рэальных зносін.

Сферы зносін і прадметна-тэматычны змест маўлення

Сацыяльна-бытавая сфера. Сям'я.

Вучэбна-працоўная сфера. Выбар прафесіі.

Сацыяльна-культурная сфера. Нацыянальны характар. Міжнароднае супрацоўніцтва.

Сацыяльна-пазнавальная сфера. Турызм. Экалогія. Сацыякультурны партрэт Рэспублікі Беларусь і краін вывучаемай мовы.

Маўленчыя ўменні

Успрыманне і разуменне маўлення на слых — уменні разумець іншамоўнае маўленне ў працэсе непасрэдных зносін з суб'ектамі, разнажанравыя аўдыя- і відэатэксты з рознай паўнатай і дакладнасцю пранікнення ў іх змест.

Гаварэнне — уменне ажыццяўляць дыялагічныя, маналагічныя і полілагічныя зносіны ў адпаведнасці з мэтамі, задачамі і ўмовамі камунікацыі з захаваннем норм маўленчага і немаўленчага этыкету.

Чытанне — уменні чытаць і разумець разнажанравыя тэксты з рознай паўнатай і дакладнасцю пранікнення ў іх змест у залежнасці ад віду чытання і далейшага выкарыстання інфармацыі.

Пісьмовае маўленне — уменне прадудыраваць розныя віды пісьмовых тэкстаў у адпаведнасці з нормамі, прынятымі ў краінах вывучаемай мовы, з улікам камунікатыўных задач і адрасата.

Моўныя веды і навукі

Веды аб сістэме вывучаемай мовы, правілах функцыянавання моўных сродкаў (фанетычных, лексічных, граматычных) у маўленні і навых іх выкарыстання з камунікатыўнымі мэтамі.

Сацыякультурныя веды і ўменні

Веданне сацыякультурнага кантэксту сваёй краіны і краін вывучаемай мовы, ўменні наладжваць свае маўленчыя і немаўленчыя паводзіны ў адпаведнасці з іх спецыфікай, прадстаўляць сваю краіну і яе культуру ва ўмовах іншамоўных міжкультурных зносін.

Кампенсаторныя ўменні

Уменні выкарыстоўваць розныя вербальныя і невербальныя сродкі для кампенсацыі прабелаў у камунікацыі ва ўмовах дэфіцыту моўных сродкаў, недахопу маўленчага і сацыяльнага вопыту.

Вучэбна-пазнавальныя ўменні

Агульныя і спецыяльныя вучэбныя ўменні, неабходныя для ажыццяўлення самастойнай пазнавальнай дзейнасці па авалоданні іншамоўным маўленнем і культурай краін вывучаемай мовы.

Змест навучання прадстаўлены ў дадзенай вучэбнай праграме праз прадметна-тэматычны змест зносін, патрабаванні да практычнага валодання відамі маўленчай дзейнасці, моўны матэрыял (фанетыка, лексіка, граматыка).

У прадметна-тэматычным змесце зносін абазначаны камунікатыўныя задачы для вывучэння замежнай мовы на базавым узроўні і павышаным узроўні.

Патрабаванні да практычнага валодання відамі маўленчай дзейнасці: працягласць гучання тэксту, колькасць рэплік на кожнага суб'едніка ў дыялагічным маўленні, аб'ём выказвання ў маналагічным маўленні, аб'ём тэксту для чытання, аб'ём тэксту для пісьмовага маўлення — задаюць асноўныя параметры для ўсіх

відаў маўленчай дзейнасці. Дадзеныя параметры, а таксама аб'ём прадуктыўнага і рэцэптыўнага лексічнага мінімуму абазначаюцца наступным чынам: першая лічба — патрабаванні для базавага ўзроўню, другая — для павышанага ўзроўню. Напрыклад, працягласць гучання тэксту: 2-3 минуты; прадуктыўны мінімум: 230—280 лексічных адзінак; рэцэптыўны мінімум: 200—280 лексічных адзінак; агульны аб'ём прадуктыўнай лексікі: 1970—2300 лексічных адзінак; агульны аб'ём рэцэптыўнай лексікі: 1310—1920 лексічных адзінак.

Граматычны матэрыял, які падлягае вывучэнню, аднолькавы для ўсіх відаў устаноў агульнай сярэдняй адукацыі. Патрабаванні да валодання граматычным матэрыялам адрозніваюцца аб'ёмам яго прадуктыўнага засваення.

Адрозненні ў авалоданні замежнай мовай пры яе вывучэнні (у залежнасці ад колькасці адведзеных гадзін) выяўляюцца ў наступных параметрах:

- аб'ём засвоенага прадуктыўнага і рэцэптыўнага лексічнага матэрыялу;
- колькасць прадуктыўна засвоенага граматычнага матэрыялу;
- ступень складанасці і колькасць камунікатыўных задач, якія вырашаюцца;
- ступень самастойнасці ў інтэрпрэтацыі з'яў міжкультурнай камунікацыі;
- ступень падрыхтаванасці да ажыццяўлення маўленчых і немаўленчых паводзін адэкватна сацыякультурнай спецыфіцы краін вывучаемай мовы;
- узровень гатоўнасці да самастойнай дзейнасці вучняў па авалоданні замежнай мовай.

Больш высокія патрабаванні да валодання моўным і маўленчым матэрыялам пры вывучэнні замежнай мовы на павышаным узроўні забяспечаць больш высокі ўзровень фарміравання ў вучняў моўных навыкаў і маўленчых уменняў, што будзе выяўляцца ў іх здольнасці больш якасна вырашаць вучэбныя камунікатыўныя задачы.

Сфера зносін	Прадметна-тэматычны змест	Камунікатыўныя задачы
		У канцы навучальнага года вучань павінен у мець
Сацыяльна-бытавая	Сям'я	<ul style="list-style-type: none"> • Выказаць меркаванне пра ролю сям'і ў жыцці грамадства; • апісаць сучасную сям'ю ў Рэспубліцы Беларусь і краіне вывучаемай мовы; • расказаць пра сямейныя святы і традыцыі ў Рэспубліцы Беларусь; • распытаць пра сямейныя святы і традыцыі ў краіне вывучаемай мовы; • абгрунтаваць ролю сям'і ў жыцці чалавека; • абмеркаваць мадэль шчаслівай сям'і; • абмеркаваць праблемы выхавання дзяцей у сям'і
Вучэбна-працоўная	Выбар прафесіі	<ul style="list-style-type: none"> • Расказаць аб прафесіях, запатрабаваных у сучасным грамадстве; • распытаць пра папулярныя прафесіі ў краіне вывучаемай мовы; • абгрунтаваць свой выбар прафесіі; • параўнаць асаблівасці розных прафесій; • аргументаваць важнасць валодання замежнай мовай у прафесійнай дзейнасці
Сацыяльна-культурная	Нацыянальны характар	<ul style="list-style-type: none"> • Апісаць асаблівасці нацыянальнага характару беларусаў; • абмеркаваць асаблівасці нацыянальнага характару прадстаўнікоў краін вывучаемай мовы; • параўнаць асаблівасці нацыянальнага характару прадстаўнікоў розных краін; • выказаць і абгрунтаваць сваё меркаванне наконт стэрэатыпных уяўленняў пра нацыянальны характар; • даказаць супярэчлівасць стэрэатыпага меркавання пра характары прадстаўнікоў розных краін

Сфера зносін	Прадметна-тэматычны змест	Камунікатыўныя задачы
		У канцы навучальнага года вучань павінен у мець
	Міжнароднае супрацоўніцтва	<ul style="list-style-type: none"> • Расказаць пра магчымасці кантактаў з замежнымі ровеснікамі ў сучасным свеце; • распытаць пра кантакты з замежнымі ровеснікамі; • расказаць пра культурныя сувязі Рэспублікі Беларусь з іншымі краінамі; • <i>абгрунтаваць важнасць міжнароднага супрацоўніцтва Рэспублікі Беларусь з іншымі краінамі ў розных сферах дзейнасці</i>
Сацыяльна-пазнавальная	Турызм	<ul style="list-style-type: none"> • Расказаць пра ролю турызму ў сучасным жыцці; • абмяняцца думкамі пра розныя віды турызму; • распытаць пра найбольш папулярныя віды турызму ў краіне вывучаемай мовы; • запытаць інфармацыю, неабходную для падарожжа, у турыстычным агенцтве; • <i>выказаць сваё меркаванне пра перспектывы развіцця турызму ў Рэспубліцы Беларусь;</i> • <i>параіць, як пазбегнуць цяжкасцей, якія ўзнікаюць падчас падарожжа;</i> • <i>прапанаваць свой маршрут падарожжа па Беларусі</i>
	Экалогія	<ul style="list-style-type: none"> • Расказаць пра асноўныя экалагічныя праблемы Рэспублікі Беларусь; • распытаць пра асноўныя экалагічныя праблемы краіны вывучаемай мовы; • расказаць пра неабходнасць аховы навакольнага асяроддзя;

Сфера зносін	Прадметна-тэматычны змест	Камунікатыўныя задачы
		У канцы навучальнага года вучань павінен у мець
		<ul style="list-style-type: none"> • абмеркаваць шляхі і спосабы вырашэння праблем аховы навакольнага асяроддзя; • расказаць пра свой уклад у вырашэнне праблем навакольнага асяроддзя
	Сацыякультурны партрэт Рэспублікі Беларусь і краін вывучаемай мовы	<ul style="list-style-type: none"> • Прадставіць сацыякультурны партрэт Рэспублікі Беларусь; • апісаць сацыякультурны партрэт краін вывучаемай мовы; • параўнаць сацыякультурны партрэт Рэспублікі Беларусь і краіны вывучаемай мовы; • абмеркаваць сучаснае культурнае жыццё ў Рэспубліцы Беларусь і краінах вывучаемай мовы

ПАТРАБАВАННІ ДА ПРАКТЫЧНАГА ВАЛОДАННЯ ВІДАМІ МАЎЛЕНЧАЙ ДЗЕЙНАСЦІ

Успрыманне і разуменне маўлення на слых

Вучні павінны **р а з у м е ц ь** на слых падчас непасрэдных зносін і ў гуказапісе/відэазапісе:

- ♦ асноўны змест аўдыя- і відэатэкстаў, якія пабудаваны на вывучаным матэрыяле і змяшчаюць 3-4 % незнаёмых слоў;
- ♦ адносна поўна разумець змест тэкстаў, што пабудаваны на вывучаным матэрыяле і змяшчаюць да 2-3 % незнаёмых слоў, пра значэнне якіх можна здагадацца.

Віды тэкстаў: апавяданне, інтэрв'ю, аб'ява, размова па тэлефоне, фрагмент радыё-, тэлепраграмы.

Працягласць гучання тэксту — 2-3 мін.

Гаварэнне

Дыялагічнае маўленне

Вучні павінны **ў м е ц ь**:

- ♦ удзельнічаць у абмеркаванні тэм і праблем, вызначаных прадметна-тэматычным зместам зносін;

- ◆ абгрунтоўваць сваё меркаванне;
- ◆ абменьвацца фактычнай і ацэначнай інфармацыяй з некалькімі ўдзельнікамі зносін.

Віды дыялогу: дыялог-распытванне, дыялог — абмен думкамі, інтэрв'ю, дыялог-разважанне, палілог.

Колькасць рэплік на кожнага суб'еседніка — 7-8.

Маналагічнае маўленне

Вучні павінны ў м е ц ь:

- ◆ рабіць падрыхтаваныя і непадрыхтаваныя паведамленні па тэме/праблеме/сітуацыі;
- ◆ апісваць і параўноўваць прадметы, факты, з'явы;
- ◆ расказваць пра пачутае/прачытанае/убачанае;
- ◆ спалучаць апісанне і апавяданне з разважаннем і выказваннем уласнай ацэнкі;
- ◆ разважаць пра факты, падзеі, аргументаваць свой пункт гледжання, рабіць высновы.

Віды маналагічнага выказвання: апісанне, параўнанне, апавяданне, разважанне, ацэначнае меркаванне.

Аб'ём выказвання — не менш за 15—20 фраз.

Чытанне

Вучні павінны р а з у м е ц ь тэксты з рознай паўнатай, дакладнасцю і глыбінёй пранікнення ў іх змест у залежнасці ад віду чытання:

- ◆ асноўны змест аўтэнтычных / часткова адаптаваных мастацкіх, навукова-папулярных і публіцыстычных тэкстаў (азнаямленчае чытанне);
- ◆ поўна і дакладна разумець змест аўтэнтычных / часткова адаптаваных мастацкіх і навукова-папулярных тэкстаў (вывучальнае чытанне).

Вучні павінны ў м е ц ь:

- ◆ знаходзіць неабходную/значную інфармацыю ў тэкстах розных жанраў (праглядальнае чытанне);
- ◆ ацэньваць важнасць і навізну выбранай інфармацыі і выказаць сваё стаўленне да яе;
- ◆ вызначаць галоўную ідэю і задуму аўтара, якія выказаны ў тым ліку імпліцытна.

Тэксты, прызначаныя для азнаямленчага чытання, могуць уключаць да 4-6 % незнаёмых слоў, пра значэнне якіх можна здагадацца. Аб'ём тэксту — прыкладна 3000—4000 друкаваных знакаў з прабеламі.

Тэксты для вывучальнага чытання могуць уключаць 3-5 % незнаёмых слоў, раскрыццё значэння якіх магчыма пры выкарыстанні двухмоўнага слоўніка. Аб'ём тэксту — прыкладна 2500—3500 друкаваных знакаў з прабеламі.

Для навучання праглядальнаму/пошукаваму чытання мэтазгодна выкарыстоўваць адзін або некалькі тэкстаў прагматычнага характару.

Віды тэкстаў: апавяданне, артыкул у газеце/часопісе, дзелавы ліст, асабісты ліст, анкета, рэзюмэ, справаздача, вэб-старонка, электроннае пісьмо, турыстычны буклет/брашура, рэклама.

Пісьмовае маўленне

Вучні павінны ў межах прадукцыраваць нескладаныя віды пісьмовых тэкстаў у адпаведнасці з нормамі, прынятымі ў краіне вывучаемай мовы:

- ◆ пісаць асабістыя, нескладаныя дзелавыя лісты;
- ◆ пісаць аўтабіяграфію, запаўняць анкету;
- ◆ складаць рэзюмэ па змесце праслуханага/прачытанага тэксту;
- ◆ пісаць сачыненне па прапанаванай тэме.

Аб'ём тэксту — не менш за 110—170 слоў.

МОЎНЫ МАТЭРЫЯЛ

АНГЛІЙСКАЯ МОВА

Фанетыка

Удасканаленне слыхавымаўленчых і рытміка-інтанацыйных навыкаў вучняў на аснове вывучаемага моўнага і маўленчага матэрыялу.

Лексіка

Прадуктыўны мінімум: 230—280 лексічных адзінак.

Рэцэптыўны мінімум: 200—280 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём прадуктыўнай лексікі: 1970—2300 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём рэцэптыўнай лексікі: 1310—1920 лексічных адзінак.

Сродкі міжфразовай сувязі: however, nevertheless, etc.

Словаўтварэнне: суфіксы прыметнікаў -ian, -an; прыстаўка дзеясловаў en-.

Граматыка

Граматычны матэрыял для прадуктыўнага засваення

М а р ф а л о г і я

Артыкль: сістэматызацыя правіл ужывання артыкля.

Займеннік: сістэматызацыя асноўных тыпаў.

Дзеяслоў: сістэматызацыя часавых форм дзеясловаў.

Мадалны дзеяслоў: сістэматызацыя мадалных дзеясловаў па значэнні.

Прыназоўнік: прыназоўнікі з дзеясловамі.

С і н т а к с і с

Умоўны лад у складаназалежных сказах нерэальнай умовы, якія адносяцца да цяперашняга, будучага і прошлага часу.

Граматычны матэрыял для рэцэптыўнага засваення

Словаўтварэнне: суфіксы назоўнікаў -dom, -hood, -ism, -ese.

Дзеяслоў: сцвярдзальныя, адмоўныя і пыталныя формы дзеясловаў у Present Perfect Passive, Future Perfect, Future Perfect Continuous.

Герундыяльныя і дзеепрыметнікавыя звароты.

Звароты з фармальным дзейнікам.

Суб'ектны інфінітыўны зварот Complex Subject.

Злучнік: сістэматызацыя злучнікаў і злучальных слоў.

**Дапасаванне дзейніка да выказніка.*

НЯМЕЦКАЯ МОВА

Фанетыка

Удасканаленне слыхавымаўленчых і рытміка-інтанацыйных навыкаў вучняў на аснове вывучаемага моўнага і маўленчага матэрыялу.

* Дадзеныя граматычныя з'явы прызначаны для прадуктыўнага засваення пры вывучэнні вучэбнага прадмета на павышаным узроўні.

Лексіка

Прадуктыўны мінімум: 230—280 лексічных адзінак.

Рэцэптыўны мінімум: 200—280 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём прадуктыўнай лексікі: 1970—2300 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём рэцэптыўнай лексікі: 1310—1920 лексічных адзінак.

Граматыка

Граматычны матэрыял для прадуктыўнага засваення

М а р ф а л о г і я

Дзеяслоў: умоўны лад. *Die würde-Form ... Infinitiv* для выказвання ветлівай прапановы, просьбы, парады, рэкамендацыі. *Präteritum Konjunktiv* для выражэння нерэальнага дзеяння ў цяперашнім часе.

Сінтаксіс

Складаназалежныя сказы: даданыя ўступальныя сказы са злучнікамі *obwohl/obgleich*.

Складаназалежныя сказы (сістэматызацыя).

Граматычны матэрыял для рэцэптыўнага засваення

М а р ф а л о г і я

Дзеяслоў: *Plusquamperfekt Konjunktiv* для выражэння нерэальнага дзеяння ў мінулым.

Partizip I, Partizip II у ролі азначэння.

****Субстантывіраваныя дзеепрыметнікі.**

ФРАНЦУЗСКАЯ МОВА

Фанетыка

Удасканаленне слыхавымаўленчых і рытміка-інтанацыйных навыкаў вучняў на аснове вывучаемага моўнага і маўленчага матэрыялу.

Лексіка

Прадуктыўны мінімум: 230—280 лексічных адзінак.

Рэцэптыўны мінімум: 200—280 лексічных адзінак.

****** Дадзеныя граматычныя з'явы прызначаны для прадуктыўнага засваення пры вывучэнні вучэбнага прадмета на павышаным узроўні.

Агульны аб'ём прадуктыўнай лексікі: 1970—2300 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём рэцэптыўнай лексікі: 1310—1920 лексічных адзінак.

Словаўтварэнне: сістэматызацыя спосабаў словаўтварэння. Словаскладанне: назоўнік + назоўнік; прыметнік + назоўнік; дзеяслоў + назоўнік; назоўнік + прыназоўнік + назоўнік.

Граматыка

Граматычны матэрыял для прадуктыўнага засваення

М а р ф а л о г і я

Сістэматызацыя ўжывання назоўнікаў, прыметнікаў, прыслоўяў, прыназоўнікаў, злучнікаў, трывальна-часавых форм дзеяслова.

С і н т а к с і с

Дапасаванне часоў. Прамае і ўскоснае пытанне. Сістэматызацыя ўжывання розных тыпаў складаназлучанага і складаназалежнага сказаў.

Граматычны матэрыял для рэцэптыўнага засваення

М а р ф а л о г і я

Дзеяслоў: неасабовая форма дзеяслова *le gérondif*.

Le conditionnel passé. Le subjonctif passé.

Назоўнік: *множны лік складаных назоўнікаў.

ИСПАНСКАЯ МОВА

Фанетыка

Удасканаленне слыхавымаўленчых і рытміка-інтанацыйных навыкаў вучняў на аснове вывучаемага моўнага і маўленчага матэрыялу.

Лексіка

Прадуктыўны мінімум: 230—280 лексічных адзінак.

Рэцэптыўны мінімум: 200—280 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём прадуктыўнай лексікі: 1970—2300 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём рэцэптыўнай лексікі: 1310—1920 лексічных адзінак.

**Словаўтварэнне:* суфіксы назоўнікаў *-ador, -edor, -idor, -ario, -aje, -miento, -ura, -idad, -anza, -ez, -eza*; суфікс дзеясловаў *-izar*;

прыстаўкі *en(m)-, ante-, entre-, ex-, ultra-, extra-, sobre-, sub-, pro-, trans-*. Сістэматызацыя спосабаў словаўтварэння.

Граматыка

Граматычны матэрыял для прадуктыўнага засваення

М а р ф а л о г і я

Артыкль: сістэматызацыя ўжывання артыкля і яго адсутнасць.

Займеннік: прыназоўнікавая і беспрыназоўнікавая формы асабовых займеннікаў у якасці прамых і ўскосных дапаўненняў.

Дзеяслоў: *modo subjuntivo* ў самастойных сказах.

Дапасаванне часоў. Простая і ўскосная мова. Замена простаі мовы на ўскосную.

С і н т а к с і с

Складаназалежныя сказы з даданымі ўмовы I і II тыпаў.

Граматычны матэрыял для рэцэптыўнага засваення

М а р ф а л о г і я

*Адносныя займеннікі *que, quien/es; cual/cuales, el cual, la cual, los cuales, las cuales, lo cual; cuyo/a, cuyos/as*.

**Pluscuamperfecto de subjuntivo*.

*Канструкцыя *acusativo con infinitivo*; канструкцыі з герундыем: *ir, andar, llevar, seguir, continuar + gerundio*.

С і н т а к с і с

*Даданыя сказы ўмовы III і змешанага тыпаў.

КИТАЙСКАЯ МОВА

ПАТРАБАВАННІ ДА ПРАКТЫЧНАГА ВАЛОДАННЯ

ВІДАМІ МАЎЛЕНЧАЙ ДЗЕЙНАСЦІ

Успрыманне і разуменне маўлення на слых

Вучні павінны р а з у м е ц ь на слых падчас непасрэдных зносін і ў гуказапісе/відэазапісе:

- ♦ асноўны змест аўдыя- і відэатэкстаў, якія пабудаваны на вывучаным матэрыяле і змяшчаюць 3-4 % незнаёмых слоў;
- ♦ адносна поўна разуменьце змест тэкстаў, што пабудаваны на вывучаным матэрыяле і змяшчаюць да 2-3 % незнаёмых слоў, пра значэнне якіх можна здагадацца.

Віды тэкстаў: апавяданне, інтэрв’ю, аб’ява, размова па тэлефоне, фрагмент радыё-, тэлепраграмы.

Працягласць гучання тэксту — 2-3 мін.

Гаварэнне

Дыялагічнае маўленне

Вучні павінны ў м е ц ь:

- ♦ удзельнічаць у абмеркаванні тэм і праблем, вызначаных прадметна-тэматычным зместам зносін;
- ♦ абгрунтоўваць сваё меркаванне;
- ♦ абменьвацца фактычнай і ацэначнай інфармацыяй з некалькімі ўдзельнікамі зносін.

Віды дыялогу: дыялог-распытванне, дыялог — абмен думкамі, інтэрв’ю, дыялог-разважанне, палілог.

Колькасць рэплік на кожнага суб’яседніка — 7-8.

Маналагічнае маўленне

Вучні павінны ў м е ц ь:

- ♦ рабіць падрыхтаваныя і непадрыхтаваныя паведамленні па тэме/праблеме/сітуацыі;
- ♦ апісваць і параўноўваць прадметы, факты, з’явы;
- ♦ расказваць пра пачутае/прачытанае/убачанае;
- ♦ спалучаць апісанне і апавяданне з разважаннем і выказваннем уласнай ацэнкі;
- ♦ разважаць пра факты, падзеі, аргументаваць свой пункт гледжання, рабіць высновы.

Віды маналагічнага выказвання: апісанне, параўнанне, апавяданне, разважанне, ацэначнае меркаванне.

Аб’ём выказвання — не менш за 15—20 фраз.

Чытанне

Вучні павінны р а з у м е ц ь тэксты, напісаныя з дапамогай іерогліфаў, з рознай паўнатай, дакладнасцю і глыбінёй пранікнення ў іх змест у залежнасці ад віду чытання:

- ♦ асноўны змест аўтэнтчных / часткова адаптаваных мастацкіх, навукова-папулярных і публіцыстычных тэкстаў (азнаямленчае чытанне);

- ◆ поўна і дакладна разумець змест аўтэнтчных / часткова адаптаваных мастацкіх і навукова-папулярных тэкстаў (вывучальнае чытанне).

Вучні павінны ў мець:

- ◆ знаходзіць неабходную/значную інфармацыю ў тэкстах розных жанраў (праглядальнае чытанне);
- ◆ ацэньваць важнасць і навізну выбранай інфармацыі і выказаць сваё стаўленне да яе;
- ◆ вызначаць галоўную ідэю і задуму аўтара, якія выказаны ў тым ліку імпліцытна.

Тэксты, прызначаныя для азнаямленчага чытання, могуць уключаць да 4-6 % незнаёмых слоў, пра значэнне якіх можна здагадацца. Аб'ём тэксту — 1 старонка.

Тэксты для вывучальнага чытання могуць уключаць 3-5 % незнаёмых слоў, раскрыццё значэння якіх магчыма пры выкарыстанні двухмоўнага слоўніка. Аб'ём тэксту — 0,75 старонкі.

Для навучання праглядальнаму чытання мэтазгодна выкарыстоўваць адзін або некалькі тэкстаў прагматычнага характару.

Віды тэкстаў: апавяданне, артыкул у газеце/часопісе, дзелавы ліст, асабісты ліст, анкета, рэзюмэ, справаздача, вэб-старонка, электроннае пісьмо, турыстычны буклет/брашура, рэклама.

Пісьмовае маўленне

Вучні павінны ўмець прадукцыраваць нескладаныя віды пісьмовых тэкстаў, напісаных з дапамогай іерогліфаў, у адпаведнасці з нормамі, прынятымі ў краіне вывучаемай мовы:

- ◆ пісаць асабістыя, нескладаныя дзелавыя лісты;
- ◆ пісаць аўтабіяграфію, запаўняць анкету;
- ◆ складаць рэзюмэ па змесце праслуханага/прачытанага тэксту;
- ◆ пісаць сачыненне па прапанаванай тэме.

Вучні павінны ўмець пісаць іерогліфы (950—1250 адзінак) і тэксты іерогліфамі (300—400 адзінак).

МОЎНЫ МАТЭРЫЯЛ

Фанетыка

Удасканаленне слыхавымаўленчых і рытміка-інтанацыйных навыкаў вучняў на аснове вывучаемага моўнага і маўленчага матэрыялу.

Лексіка

Прадуктыўны мінімум: 230—280 лексічных адзінак.

Рэцэптыўны мінімум: 200—280 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём прадуктыўнай лексікі: 1970—2300 лексічных адзінак.

Агульны аб'ём рэцэптыўнай лексікі: 1310—1920 лексічных адзінак.

Граматыка

Граматычны матэрыял для прадуктыўнага засваення

Сістэматызацыя розных тыпаў апавядальных і пыталых сказаў, складаназлучаных і складаназалежных сказаў, сказаў з інверсійным парадкам слоў, тыпаў дзеяслоўнага дапаўнення, прыслоўяў, прыназоўнікаў, ужывання 的, 地, 得, 了, фразавых мадалых часціц, катэгорый выражэння часу.

ГЛАВА 3

АСНОЎНЫЯ ПАТРАБАВАННІ ДА ВЫНІКАЎ ВУЧЭБНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ ВУЧНЯЎ

Па заканчэнні навучання на III ступені агульнай сярэдняй адукацыі вучні, якія вывучалі замежную мову на *базавым узроўні*, павінны:

в е д а ц ь:

- ◆ асноўныя артыкуляцыйныя і рытміка-інтанацыйныя асаблівасці афармлення выказвання на вывучаемай замежнай мове;
- ◆ камунікатыўна-значныя і стылістычна афарбаваныя лексічныя адзінкі (словы і ўстойлівыя словазлучэнні), нормы іх ужывання ў адпаведнасці з сітуацыяй зносін і спосабы словаўтварэння;
- ◆ граматычныя з'явы і асаблівасці іх ужывання ў вусным і пісьмовым маўленні ў адпаведнасці з камунікатыўнымі задачамі, якія вырашаюцца;
- ◆ нацыянальна-культурную спецыфіку народаў краін вывучаемай мовы і асаблівасці іх маўленчых і немаўленчых паводзін;
- ◆ асноўныя рацыянальныя спосабы і прыёмы ажыццяўлення вучэбна-пазнавальнай дзейнасці;

- ◆ асноўныя вербальныя сродкі і невербальныя спосабы пера-адолення цяжкасцей падчас зносін;

у м е ц ь:

- ◆ афармляць вусныя і пісьмовыя выказванні ў адпаведнасці з фанетычнымі, лексічнымі і граматычнымі нормамі вивучаемай мовы для вырашэння больш складаных камунікатыўных задач у стандартных і нестандартных сітуацыях зносін з высокай ступенню рэпрадуктыўнасці;
- ◆ разумець/выбіраць інфармацыю з аўтэнтычных / часткова адаптаваных тэкстаў з рознай ступенню дакладнасці, глыбіні і паўнаты пры чытанні і ўспрыманні маўлення на слых і інтэр-прэтаваць інфармацыю, якую ўспрынялі;
- ◆ прадстаўляць сваю краіну і яе культуру ва ўмовах іншамоўнай міжкультурнай камунікацыі; ажыццяўляць узаемадзеянне з прадстаўнікамі краін вивучаемай мовы з улікам асаблівасцей іх нацыянальна-культурнай спецыфікі і норм маўленчых і немаўленчых паводзін;
- ◆ выкарыстоўваць дадатковыя вербальныя сродкі і невербальныя спосабы вырашэння камунікатыўных задач ва ўмовах дэфіцыту наяўных моўных і маўленчых сродкаў;
- ◆ ажыццяўляць самастойную вучэбна-пазнавальную дзейнасць; выкарыстоўваць даведачна-інфармацыйныя крыніцы, у тым ліку на замежнай мове;

в а л о д а ц ь:

- ◆ фанетычнымі, лексічнымі і граматычнымі нормамі вивучаемай замежнай мовы, дастатковымі для вырашэння камунікатыўных задач у стандартных і нестандартных сітуацыях міжкультурнай камунікацыі;
- ◆ прадуктыўнымі відамі іншамоўнай маўленчай дзейнасці (гаварэнне, пісьмовае маўленне) з дастатковай ступенню самастойнасці, захоўваючы сацыякультурныя нормы маўленчых паводзін;
- ◆ рэцэптыўнымі відамі маўленчай дзейнасці (чытанне, успрыманне і разуменне маўлення на слых) з рознай ступенню дакладнасці, паўнаты і глыбіні разумення зместу аўтэнтычных / часткова адаптаваных тэкстаў і інтэрпрэтаваць інфармацыю, якую ўспрынялі;

- ◆ уменнямі выяўляць падабенства і адрозненні паміж культурамі, якія ўзаемадзейнічаюць, і ўлічваць іх у працэсе між-культурных зносін;
- ◆ асноўнымі рацыянальнымі спосабамі і прыёмамі ажыццяўлення самастойнай вучэбна-пазнавальнай дзейнасці па авалоданні замежнай мовай;
- ◆ агульнымі і спецыяльнымі навучальнымі ўменнямі для ажыццяўлення самастойнай вучэбна-пазнавальнай дзейнасці па вывучэнні замежнай мовы.

Па заканчэнні навучання на III ступені агульнай сярэдняй адукацыі вучні, якія вывучалі замежную мову на **павышаным узроўні**, павінны:

в е д а ц ь:

- ◆ артыкуляцыйныя і рытміка-інтанацыйныя асаблівасці афармлення выказвання на замежнай мове з улікам фанетычнай варыятыўнасці;
- ◆ лексічныя адзінкі (словы, устойлівыя словазлучэнні і фразеалагізмы) з улікам іх стылістычнай неабмежаванасці ў сучаснай замежнай мове, асаблівасці іх ужывання і спосабы словаўтварэння;
- ◆ асаблівасці функцыянавання граматычных з’яў у вусным і пісьмовым маўленні;
- ◆ сістэму нацыянальна-культурных каштоўнасцей народаў краін вывучаемай мовы і стэрэатыпы іх маўленчых і немаўленчых паводзін;
- ◆ рацыянальныя спосабы і прыёмы ажыццяўлення і самаацэнкі вучэбна-пазнавальнай дзейнасці;
- ◆ стратэгіі рашэння камунікатыўных задач ва ўмовах дэфіцыту наяўных моўных і маўленчых сродкаў;

у м е ц ь:

- ◆ афармляць вусныя і пісьмовыя выказванні ў адпаведнасці з фанетычнымі, лексічнымі і граматычнымі нормамаі вывучаемай мовы для вырашэння шырокага спектра камунікатыўных задач у стандартных і нестандартных сітуацыях зносін з высокай ступенню прадуктыўнасці; вар’іраваць моўныя і маўленчыя сродкі;
- ◆ разумець/выбіраць інфармацыю з аўтэнтчных / часткова адаптаваных з рознай ступенню дакладнасці, глыбіні і паўнаты

пры чытанні і ўспрыманні мовы на слых і інтэрпрэтаваць інфармацыю, якую ўспрынялі; даваць ацэнку на аснове разумення ідэі тэксту;

- ◆ прадстаўляць сваю краіну і яе культуру ва ўмовах іншамоўнай міжкультурнай камунікацыі; вылучаць агульнае і рознае ў культуры роднай краіны і краін вывучаемай мовы; ажыццяўляць узаемадзеянне з прадстаўнікамі краін вывучаемай мовы з улікам асаблівасцей іх нацыянальна-культурнай спецыфікі і норм маўленчых і немаўленчых паводзін;
 - ◆ выкарыстоўваць кампенсаторныя стратэгіі ў розных відах маўленчай дзейнасці ва ўмовах дэфіцыту моўных і маўленчых сродкаў;
 - ◆ ажыццяўляць і ацэньваць самастойную вучэбна-пазнавальную дзейнасць па авалоданні замежнай мовай; выкарыстоўваць даведачна-інфармацыйныя крыніцы, у тым ліку на замежнай мове;
- в а л о д а ц ь:**
- ◆ фанетычнымі, лексічнымі і граматычнымі нормамі вывучаемай замежнай мовы, дастатковымі для вырашэння камунікатыўных задач у стандартных і нестандартных сітуацыях міжкультурнай камунікацыі з улікам варыятыўнага выкарыстання моўных сродкаў у вуснай і пісьмовай формах міжкультурнай камунікацыі;
 - ◆ прадуктыўнымі відамі іншамоўнай маўленчай дзейнасці (гаварэнне, пісьмовае маўленне) з высокай ступенню самастойнасці і ініцыятыўнасці, здольнасці інтэрпрэтаваць, рабіць абагульненні і высновы, аргументаваць выказаныя палажэнні, захоўваючы сацыякультурныя нормы маўленчых паводзін;
 - ◆ рэцэптыўнымі відамі маўленчай дзейнасці (чытанне, успрыманне і разуменне маўлення на слых) з рознай ступенню дакладнасці, паўнаты і глыбіні разумення зместу аўтэнтычных / часткова адаптаваных тэкстаў, інтэрпрэтаваць інфармацыю, якую ўспрынялі, і даваць ёй ацэнку;
 - ◆ сістэмай сацыякультурных норм вывучаемай замежнай мовы; уменнямі выяўляць падабенства і адрозненні паміж культурамі, якія ўзаемадзейнічаюць, і ўлічваць іх у працэсе міжкультурных зносін;
 - ◆ сукупнасцю рацыянальных спосабаў і прыёмаў ажыццяўлення і самакантролю вучэбна-пазнавальнай дзейнасці па авалоданні замежнай мовай.